

Doğa Dengesinde Bozulma ve Nesil Tükenmesi

Bir doğa parçası içinde süregelen etkileşim silsilesindeki canlı gruplarından herhangi birine doğrudan veya dolaylı yapılan bir zarar, bütün sisteme de zarar verebilir, doğadaki yaşam bozulabilir. Bornea adalarından birinde gözlenen şu olay doğa dengesindeki bozulmaların nelere yol açabileceğini açıklaması bakımından ilginçtir. Adada sıtma hastalığını önlemek için sivrisineklere karşı savaş açılır ve geniş alanlara DDT serpilir. Yöreye özgü bir kertenkele türü de bu sivrisinekleri yiyerek beslenmektedir. Kertenkeleler, ilacın etkisinde kalan sivrisinekleri yakalayıp yer. Bölgedeki evcil ve yabancı kediler ve kertenkeleleri yemektir. Neticede bütün kediler zehirlenerek ölür, etkileşim silsilesindeki bir canlı grubunun böylece aradan çıkarılmasıyla fareler hızla çoğalır, ortaya çıkan sonuç ise, halk arasında sıtma hastalığı yerine, farelerin yol açtığı daha amansız bir hastalığın, veba salgınının yayılmasıdır.

Yukarıdaki örnekte, insan etkisiyle doğa dengesinin bozulması sonucu ortaya çıkan bu felaket, aradan fazla bir zaman geçmeden kendisini gösterir. Bu olayda olduğu gibi fazla zaman aşımına uğramadan ortaya çıkan felaketlerin tanınması ve onarımı nispeten kolaydır. Oysa birçok felaket, doğa parçasının öğelerinden biri veya birkaçının ortadan kaldırılmasından çok uzun süreler geçtikten sonra kendisini gösterir; o doğa birimini içeren bölgede ve ülkede onarımı güç, hatta olanaksız yaralar açabilir. Bir doğa parçasının öğeleri arasında görülen bu etkileşimden anlaşıldığı üzere, doğa parçaları içerdikleri canlı ve cansız varlıklarla birlikte gelişir, birlikte evrimleşirler.

Doğada bulunan canlı veya cansız öğelerden herhangi birinin insan etkisiyle oradan çıkarılması ya da yapısının kısa sürede değiştirilmesi, bütün öğeler için zararlı olacaktır.